

י הנה הסתיו עבר הגשם חלף הלך לו
הניצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו
התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריה.

כל ציץ חדש לזמן חדש
- יצא שוחק לקראת בואו,
אך לפניהם שושן עובר
מלך על כל הורם כסאו.

תנות פסים לבש הגן
וכסות רקמה מדי זשאו,
ומעיל תשבץ עטה כל עץ
ולכל עין הראה פלאו.

יצא מביך משמר עליו
וישנה את בגדי כלאו -
מי לא ישתה יינו עליו
האיש ההוא ישא חטאו

שירה: פרחי אביב
מה יפית האביב

עכ

בין שבניסן נברא העולם? שנאמר "ותוצא הארץ דשא,
עשב מזריע זרע ועץ עשה פרי". איזהו חדש, שהארץ
מלאה דשאים ואילן מוציא פירות? הוי אומר זה ניסן.

צירת העומר: וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני
ישראל ואמרת אליהם כי, תבואו אל הארץ אשר אני נותן
לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם.

טו

סירה: עומר עומר תבואה
מלאו אסמינו בר

יצד היו עושים את העומר? סלוחי בית דין יוצאים
מערב יום טוב ועושים אותו כריכות במחובר לקרקע
כדי שיהא נוח לקצור, וכל העיירות הסמוכות לשם
מתכנסות לשם, כדי שיהא נקצר בעסק גדול - כיון
שחשכה אומר להם הקוצר:

"בא השמש?" - אומרים "הן" "בא השמש?" אומרים "הן"
"מגל זה?" - אומרים "הן" "מגל זה?" אומרים "הן"
"קמה זו?" - אומרים "הן" "קמה זו?" אומרים "הן"

בסבת אומר להם:

"סבת זו?" - אומרים "הן" "סבת זו" אומרים "הן"
"אקצור" והם אומרים לו "קצור"
"אקצור" והם אומרים לו "קצור"

סלט פעמים על כל דבר ודבר והם אומרים לו: הן, הן, הן

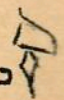
י תקצור קצירך בסדך ושכחת עמר בשדה לא תטוב לקחתו, לגר ליתום ולאלמנה יהיה.

סח! עם שומר אלפי שנים את יום צאתו מכית עבדים! ודרך כל מחילות השעבוד והאונס והאינקביזיציה והשמד והפרעות, נושאת האומה בלבה את הגעגועים לחופש ומביא אותם לידי ביטוי עממי אשר לא יפסח על כל נפש מישראל, על כל נפש עניה ומרודה! מאבות אל בנים, דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים, זכרון אישי, אשר איננו מחוויר ואיננו דהה. "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אין לך סיא של הכרה הסטורית מרומם מזה, ואין לך התמזגות של יחיד וכלל - ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות - גדולה מאשר בצו פדגוגי עתיק זה. איני יודע יצירה ספרותית יותר מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת החירות כסיפור השעבוד ויציאת מצרים, ואינני יודע טום זכרון עתיק, שכולו מופנה לקראת העתיד, שכולו סמל להווה ולעתידנו כ"זכר ליציאת מצרים".

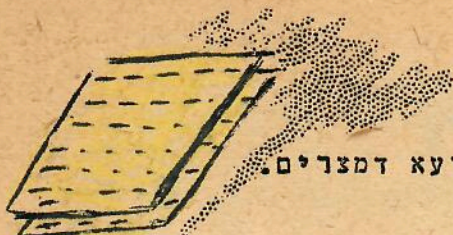
איזה יצר-חירות עמוק טבוע בלב עם שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מדור לדור.

ב. כצנלסון.

כור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מכית עבדים.

א לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.

שירה: כל דכפין ייתי וייכל

כל דצריך ייתי ויפסח.

הסתא אנו עבדי. לשנת הבאה כל ישראל בני חורין

בארעא דישראל:

ה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

בכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה. הלילה הזה

כולו מצה.

בכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות. הלילה הזה

כלו מרור.

בכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת.

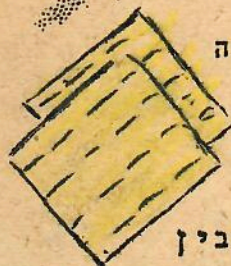
הלילה הזה שתי פעמים.

בכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין

הלילה הזה כלנו מסובין.

בכל הלילות משיחין אנו שיחות חולין הלילה הזה

כלנו משיחין בשיעבוד עמנו וגאולתו.

בדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלהנו משם

ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואילו לא הוציא הקדוש

ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני

בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים.

שירה: עבדים היינו.

בני ישראל פרו ויטרצו ויעצמו במאד מאד ותמלא
 הארץ אותם
 ויקם מלך חדש על מצרים ויאמר אל עמו: הבה נתחכמה
 לו פן ירבה
 ויטמנו עליו טרי מיסים למען ענותו בסבלותם, ויבן
 ערי מסכנות לפרעה. את פתם ואת רעמסס
 כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, ויקוצו מפני
 בני ישראל

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך
 וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל
 עבודה בטדה
 כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ - סירה.

משה היה רועה את צאן יתרו כהן מדין וינהג את
 הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה וירא
 מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה
 בוער באש והסנה אינו אכל.
 ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה
 מדוע לא יבער הסנה. וירא אדני כי סר לראות
 ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר: משה, משה,
 ויאמר הנני ויאמר: אל תקרב הלום, של נעליך מעל
 רבליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא.
 ויאמר אנכי אלהי אביך, אלהי אברהם אלהי יצחק
 ואלהי יעקב.

ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים ויאמר
אדני ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת
צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את סכאוביו
וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא
אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש.
ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי
את הלחץ אשר מצרין לוחצים אותם ועתה לכה ואשלחך
אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים.

יום אתם יוצאים בחדש האביב - שירה
כור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית
עבדים - שירה.

צאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז היתה
יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו. הים ראה וינוס
הירדן יסוב לאחור. ההרים רקדו כאילים גבעות
כבני צאן. מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב.
ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים.

בן גמליאל היה אומר: כל מי שלא אמר שלשה דברים
אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן: פסח, מצה,
מרור.

פסח שהיו אבותינו אומרים בזמן שבית המקדש
 היה קיים על שום מה: על שום שפסח הקדוש
 ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים.

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה: על שום שלא
 הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה
 עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
 ובאלם.

מצה זה שאנו אוכלים על שום מה: על שום
 שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

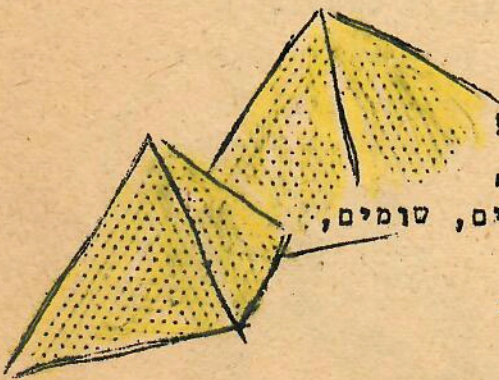
ומו תעי מדבר,
 צאו מתוך השממה:

עוד הדרך רב עוד רבה המלחמה.
 רב לכם לנוע לנווד בערבה -
 ולפניכם פרוסה דרך גדולה, רחבה.

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים -
 ובחול טעמנו שטים רבוא פגרים.
 אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים

שבעבדותם מתו, נפסח על החלילים!
 ירקבו בקלונם סרוחים על צורתם,
 שבכתפם למו חלומם, חלום רב בצלים, שומים,

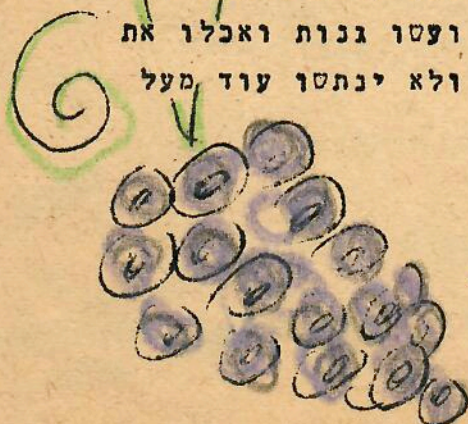
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.
 עוד היום או מחר יחלוק רוח קדים
 עם העיט גופת אחרון העבדים.

ומו אפוא נדים! עצבו את השממה!
אך אל יעל קולכם, דרכו עוז בדממה!
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו -
איט ואיט בלבבו ישמע הד פעמיו!
איט בלבבו ישמע קול אלוה דבר:
לך! היום אל ארץ חדשה אתה עבר!
לא! לא לחם קלקל, שלו ודגן שמים -
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!
לא! לא אהל תהו ועליות שחקים -
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים
עוד לאלוה עולם גדול, רחב ידים,
ומלבד ילל היסימון. דמי הציה -
תרגש תחת שמטו ארץ יפה-פיה".

נה ימים באים ונגש חורש בקוצר ודרך ענבים במסך
הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה.
ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות ויסבו
ונסעו כרמים וסתו את יינם ועטו גנות ואכלו את
פריהם. ונסעתים על אדמתם ולא ינתסו עוד מעל
אדמתם.

סירה: והטיפו ההרים עסיס.

עכסיו זכינו פעם נוספת ביציאה חלקית של העם,
נפתחו לרגע שערי הברזל ואחורי המסך זרם של עולים
מאזנים נדחקים ובאים יוצאים הם מעבדות לחרות
מרדיפות פיסיות ורוחניות כאחת ובאים הם למדינת
ישראל הנבנית. ברגע זה כשאנו מסובים אל שולחן
הסדר ומעלים את זכר יציאת מצרים נברך אותם
בשעת רצון, מי יתן ותשתלבו במסכת הבנין ויחד
אתנו נבנה את המולדת ונבנה בה.

קורא: במדבר פנו דרך ה', ישרו מסילה בערבה
מסילה לאלהנו! כל גיא ינשא וכל הר וגבעה יספלו
והיה העקוב למיטור והרכסים לבקעה.

ל הר גבוה עלי לך (סירת סולו)

נו שמים וגילי ארץ ופצתו הרים רנה כלם נקבצו
באו לך

י יתן וזרם העולים לא יפסק ויקומו דברי הנביא:
מזרח אביא זרעך וממערב אקבצך אמר לצפון תני
ולתימן אל תכלאי הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה
הארץ.

הנה אלה מרחוק יבואו והנה אלה מצפון מים
ואלה מארץ סינים.

י עתה תצרי מיושב ורחקו מבלעריך.

סירה: בסוב ה' את סיבת ציון
שלום בנים תועים
חד-גדיא.

